

A MEDGYESSY FERENC GIMNÁZIUM
ÉS
MŰVÉSZETI SZAKKÖZÉPISKOLA

Mozgóképkultúra és médiaismeret

**I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY
II. A VIZSGA LEÍRÁSA**

OM azonosító: 031202

MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET

I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGIVIZSGA-KÖVETELMÉNY

1. A mozgóképnyelv alapjai, a filmpoétika fogalmai

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
A képrögzítés és mozgásábrázolás alapjai és jellemzői, a technikai képalkotás és a mozgóképi történetmesélés előtörténete	<p>A mozgókép előtti mozgásábrázolási, történetalkotási törekvések azonosítása (a barlangrajztól a képregényig).</p> <p>A technikai kép létrehozására szolgáló eszközök (<i>fényképezőgép, videokamera</i>) kezelői szintű használata.</p>	<p>Különbféle képtípusok (<i>pl. természeti, képzőművészeti és technikai képek</i>) és a mozgókép előtti mozgásábrázolási-történetalkotási törekvések azonosítása (a barlangrajztól a képregényig).</p> <p>Képalkotás és képrögzítés, mozgásábrázolás és történetmesélés motivációinak felismerése adott esetekben.</p> <p>A technikai képalkotás technikatörténete, meghatározó találmányainak ismerete.</p>
A technikai kép jellemzői	Rögzítés és ábrázolás mozzanatainak elkülönítése és kapcsolatuk értelmezése a mozgóképi szövegek elemzésében.	<p>A mozgókép kettős természetének (reprodukció és ábrázolás) következményei a művészi és köznapi mozgóképi szövegformálásban.</p> <p>A mozgókép utalásos természetének bemutatása, valamint értelmezése alkalmas példákkal.</p>
A látvány mozgóképi megszervezése	<p>A beállítás és a képkivágat fogalmainak pontos használata; a plánfajták felismerése és alkalmazásuk értelmezése mozgóképi szövegek elemzésében.</p> <p>A kamera térbeli elhelyezésével és optikai beállításával kapcsolatos jelzések, illetve a kameramozgások és a beállítás elemeinek elrendezésével kapcsolatos jellegzetességek felismerése és magyarázata mozgóképi szöveg értelmezésében.</p>	<p>A kamera térbeli elhelyezésével és optikai beállításával kapcsolatos jelzések (nézet és látószög, térmélyiség, előtér-háttér) felismerése és magyarázata mozgóképi szöveg értelmezésében.</p> <p>A megvilágítás és a színhasználat szerepének felismerése, leírása és magyarázata mozgóképi szöveg értelmezésében.</p>
Szerepjáték	<p>A szereplőválasztás változatainak (<i>pl. civil vagy hivatásos</i>) és a szereplő külső megjelenésének mint metakommunikációs jelzésnek a leírása és elemzése adott mozgóképi szöveg értelmezésében.</p> <p>A viselkedés szóbeli, vokális és metakommunikációs eszközeinek felismerése és értelmezése.</p>	A szereplők dinamikusan változó státushelyzetének értékelése, elemzése adott mozgóképi szövegek értelmezésében.
Montázs	A montázsjelenség felismerése, montázs és gondolkodás, illetve montázs és ábrázolás kapcsolatának (<i>pl. a tér-idő felbontása és újraszervezése</i>) ismerete és alkalmazása adott montázmegoldások leírásában és értelmezésében.	A mozgóképi hanghatások fajtáinak elkülönítése, kombinációik és képekkel történő összekapcsolásuk alapvető megoldásainak (szinkronitás-aszinkronitás, időérzet, hangulatteremtés) leírása és magyarázata a szövegelemzés során.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
	A lineáris/narratív, az asszociatív/expresszív, a belső montázs felismerése és a montázshatás értelmezése adott montázmegoldások elemzésében.	
Mozgóképi elbeszélés	<p>A történetnek mint változássorozatnak az értelmezése; a történet időrendi és okozati láncolatának összeállítása adott mozgóképi szöveg értelmezésében.</p> <p>A történet legfőbb alkotóelemeinek (expozíció, lezárás, fordulat és epizód) felismerése, elkülönítése adott mozgóképi szövegek értelmezésében.</p> <p>A történet, a cselekmény és az elbeszélés fogalmainak helyes használata és alkalmazása a mozgóképi szövegek értelmezésében.</p>	

2. Mozgóképi szövegértés, értelmezési szintek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
A médiaszövegek és a mozgóképi alkotások rendszerezése	A médiaszövegek rendszerezése néhány fontosabb szempont szerint (<i>pl. médiumok, a valósághoz való viszony, az alkotói szándék és nézői elvárás, a szöveg keletkezése és stílusa, továbbá televíziós műsортípusok</i>). Ezen kategóriák alkalmazása.	A médiaszövegek rendszerezése néhány további fontos szempont szerint (<i>pl. elbeszélő és nem elbeszélő jelleg; animáció; a kifejezőeszközök kísérleti használata</i>). Ezen kategóriák alkalmazása.
A valóság ábrázolásához való viszony	<p>A képi ábrázolás és a mágikus gondolkodás kultúrtörténeti kapcsolatának ismerete.</p> <p>A valóságos és a valószerű fogalmának ismerete.</p> <p>A fikciós és dokumentarista ábrázolásmód megjelenési formáinak felismerése és értelmezése.</p>	<p>A technikai képrögzítés kultúrtörténeti szerepének értelmezése.</p> <p>A televízió valóságfelfogásának értelmezése a médium megjelenésétől a valóságshow műsorokig.</p>
Cselekményelemzés és	Történet és cselekmény megkülönböztetése; a cselekmény tér-idő folyamatának és okozati rendjének összeállítása.	A fordulatok és epizódok különválasztása; a műfaji konvenciók és a formanyelv cselekményre gyakorolt hatásának felismerése; a cselekményen belüli és azon kívüli elemek elkülönítése.
A mozgóképi szövegek jelentése	Jelentéstulajdonítás a legfontosabb filmnyelvi kódok (látványszervezés, szerepjáték, montázs, elbeszélés) értelmezésével adott mozgóképi szövegek esetében.	

3. Mozgóképi szövegalkotás

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Egyszerű mozgóképi vagy médiaszövegek megszerkesztése	Szövegalkotási ismeretek és képességek bizonyítása (több beállításból álló, értelmes mozgóképi szekvencia vagy rövid terjedelmű alkotás megtervezése és kivitelezése a projektmunka során)	

4. Műfaj- és műismeret

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
A filmkultúra kettőssége	A tömeg- és a magas/artisztikus kultúra fogalmának elhatárolása. A műfaji és a szerzői filmalkotások megkülönböztetése és összehasonlítása. Az archetípus fogalmának ismerete, archetípusok felismerése (pl. <i>archetipikus konfliktusok, karakterek</i>) és azok adott formáinak értelmezése.	A kultúráhasadás jelenségének, okainak és következményeinek bemutatása és értékelése. A szerzői filmek sajátosságainak (a nemzeti magaskultúrába ágyazottság, elitista alkotás- és befogadásmód, hétköznapiság-dominancia, stílusközpontúság, szoros kapcsolat a társművészetekkel) ismerete.
Műfaji jellemzők	A tömegfilmek sajátosságainak (sztárkultusz, iparszerűség és gazdasági meghatározottság, nézőszám-maximalizálásra törekvés, szórakoztatás-központúság, műfajiság, fogyasztói minták kiváltása és követése, multiplex-terjesztés) felismerése és bemutatása adott közönségfilmek segítségével. Két szabadon választott tömegfilmi műfaj (pl. <i>burleszk, melodrám, western, thriller, horror, sci-fi</i>) bemutatása az adott műfajt reprezentáló alkotások jellemzésén keresztül a témaválasztásban, a motívumhasználatban és az elbeszélésmódban megfigyelhető hasonlóságok alapján.	A legjellemzőbb műfajok (dráma, melodrám, vígjáték, burleszk, western, akciófilm, krimi, thriller, horror, sci-fi) közül három szabadon választott műfaj részletező ismertetése egy-egy hozzárendelhető film vázlatos elemzésével - a témaválasztásban, a motívumhasználatban és az elbeszélésmódban megfigyelhető hasonlóságok alapján. Egy szabadon választott tömegfilmes alkotói életmű (pl. <i>Chaplin, Ford, Hitchcock, Spielberg</i>) bemutatása.

5. Korstílusok, szerzők és művek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Korstílusok	A téma-, szereplő- és környezetválasztás, a filmnyelvi kifejezőeszközök (látvány, montázs, történetmesélés) használata, a filmtörténeti hagyományokhoz való viszony és a film szerepéről való elképzelések szempontjából megfigyelhető stílári hasonlóságok és különbségek felismerése.	A személyes világlátás, az alkotóra jellemző formanyelvi jegyek felismerése és bemutatása.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
	A (német) expresszionizmus, a francia és a szovjet-orosz avantgárd, az (olasz) neorealizmus, a francia és a csehszlovák új hullám jellemzőinek azonosítása, közülük két filmstílustörténeti korszak részletező ismertetése a korszakot meghatározó alkotók és művek alapján.	A film stílustörténeti korszakaihoz nehezen besorolható ún. „nagy mesterek” (pl. <i>Antonioni, Bergman, Bunuel, Cassavetes, Fellini, Godard, Kuroszava, Pasolini, Tarkovszkij, Welles</i>) közül egy alkotó életművének alaposabb bemutatása a legfontosabb művek és a szerzőt jellemző témák, stiláris eszközök alapján.

6. Egyetemes filmtörténeti ismeretek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
A filmtörténet kezdetei		A Lumiere-fivérek és Melies munkásságának ismerete.
A némafilmművészet	A német expresszionizmus jellemzése, egy meghatározó művének ismerete. A szovjet-orosz montázsiskola jellemzése, két meghatározó művének ismerete.	Griffith filmművészeti jelentőségének értékelése. A francia filmes avantgárd jellemzése, két meghatározó művének ismerete.
A hangosfilmművészet kialakulása	Az (olasz) neorealizmus jellemzése, két meghatározó művének ismerete.	A lírai realizmus jellemzése, egy meghatározó művének ismerete.
A modern film	A francia és a csehszlovák új hullám jellemzése, néhány meghatározó mű ismerete.	A fontosabb nemzeti új hullámok (pl. <i>francia, csehszlovák, angol, német</i>) jellemzése, néhány meghatározó mű ismerete. Új Hollywood jellemzése, néhány meghatározó mű ismerete.

7. Magyar filmtörténeti ismeretek

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
A magyar film a második világháború előtt		A meghatározó műfajok (vígjáték és melodráma) jellemzése, néhány mű ismerete.
Az új magyar film az ötvenes évektől a rendszerváltásig	A magyar film néhány jelentős alkotója közül egy rendező (pl. <i>Fábri Zoltán, Makk Károly, Jancsó Miklós, Szabó István, Huszárk Zoltán, Bódy Gábor, Jeles András</i>) munkásságának vázlatos bemutatása (az életmű helye és jelentősége a magyar film történetében). Az ún. budapesti iskola jellemzése, két fontosabb alkotás ismerete.	A magyar film néhány jelentős alkotója közül két rendező (pl. <i>Fábri Zoltán, Makk Károly, Jancsó Miklós, Szabó István, Huszárk Zoltán, Bódy Gábor, Jeles András</i>) munkásságának vázlatos bemutatása (az életmű helye és jelentősége a magyar film történetében). Az ún. budapesti iskola jellemzése, néhány fontosabb alkotás ismerete.
A kortárs magyar film	Egy - szabadon választott -, a rendszerváltás után készült, jelentősebb magyar film részletező ismertetése.	

8. Média a mindennapi életben

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
A társadalmi nyilvánosság	A polgári nyilvánosság fogalmának ismerete; a modern társadalmi nyilvánosság kialakulását elősegítő fontosabb tényezők szerepének kifejtése (pl. a <i>technikai sokszorosítás, a technikai képrögzítés-képközvetítés, a távközlés</i>). A nyilvános szereplés során követendő és elvárható etikai szempontok ismerete.	A média napirend-kijelölő szerepének a bizonyítása aktuális médiapéldákkal. A média legfontosabb társadalmi szerepeinek (pl. <i>tájékoztatás, „örkutyá”-szerep, közösségteremtő szerep, a morális értékrend formálása</i>) ismerete. A nyilvános szereplés során követendő és elvárható etikai szempontok alkalmazása (pl. <i>interjúhelyzetben</i>).
Mediatizált információforrások használata	Az egyes médiumokban használatos szövegtípusok (pl. <i>újsághírek, riportok és tanulmányok, rádióműsorok, filmek, televíziós műsorok, weblapok, CD-ROM-ok, digitális archívumok</i>) mint információforrások tudatos, szelektív és célirányos használata (pl. <i>a projektmunkában</i>).	
A média és az életmód	A médiumok - elsősorban a rádió és a televízió - műsorrendjének, a csatornaimázs kialakításának a befogadók életmódjára, műsorválasztási preferenciáira gyakorolt hatásainak bemutatása.	

9. A médiaszövegek befogadása és a média közönsége

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Intertextualitás, sorozatelv	A sorozatelv fogalma, hatása a szövegek megszerkesztésére és befogadására. A sorozatszerű szerkesztés célja és hatása a befogadóra (pl. <i>szappanoperák, hírek, reklámkampányok esetén</i>).	Aktuális médiapéldákkal annak a jelenségnek a bemutatása, hogy a médiaszövegek rendszeresen utalnak más médiaszövegekre, s a befogadó olykor csak a megelőző vagy következő szövegek, közlemények alapján értheti meg az adott textust (pl. <i>hírek</i>).
A befogadást befolyásoló tényezők	A befogadásra a szövegen túl hatást gyakorló tényezők: kulturális kompetencia (a befogadó tudása, tapasztalata és ízlése); a közönség kulturális és társadalmi környezete (gazdasági, szociális, etnikai helyzet, életkor és nemi identitás), a befogadás környezete (pl. <i>újságolvasás, rádiózás, tévénézés, szörfözés a világhálón</i>), illetve ezek hatása az egyes médiaszövegek, szövegtípusok elfogadására vagy elutasítására.	A közönség eltérő szerepeinek értelmezése: a befogadó mint fogyasztó, a közönség mint állampolgár, a közönség mint nő vagy férfi.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
	A médiaipar globalizálódásának jelei és következményei (pl. a nemzeti identitás veszélyeztetése és átalakulása) a médiaszövegek kódolásában és terjesztésében.	A legfontosabb médiahatás-elméletek (pl. direkt, korlátozott, használati érték, kultivációs modellek) ismerete.
A sztár	A sztár szerepének felismerése és értelmezése a filmen és a médiában néhány film és médiasztár jellemzésével.	A sztárfogalom kialakulása és módosulása.
Új médiatechnológiák	A mediatisztált közlésmód új jelenségeinek (pl. interaktivitás, multimédia, hálózati kommunikáció, virtuális valóság) jellemzése, a befogadási folyamatra gyakorolt hatásuk bemutatása és értékelése.	

10. Médiainstítúciók

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
A médiaszöveg mint termék	A tömegkommunikációs folyamatra ható főbb gazdasági tényezők bemutatása, az iparszerű és piacelvű működés (pl. a maximális fogyasztásra készítés elve, a közönség mint vevő és mint áru, a műsoridő mint tulajdon) értelmezése.	Néhány jellemző adat (pl. a hazai film- és televíziós ipar nagyságrendje, a közpénzek és a „reklámtorta” mértéke) ismerete és értelmezése.
A médiaipar intézményei	A közszolgálati és kereskedelmi médiainstítúciók jellemzése néhány példa alapján.	A független és alternatív médiainstítúciók, szakosított csatornák és tematikus-speciálisított médiavállalkozások jellemzése alkalmas példák alapján.
A médiaipar ellenőrzése	A médiaipar jogi és etikai szabályozásának alapelvei (pl. önellenőrzés, a válaszadás lehetősége, a magánélet tiszteletben tartása, a közszereplőkkel kapcsolatos szabályok, a hátrányos megkülönböztetés tilalma). A törvények és szabályok betartását ellenőrző hazai intézmények megnevezése, beavatkozásuk (pl. a reklámidő túllépéséért, a fiatalokat károsan érintő műsorokkal kapcsolatos döntések) jellemző példáinak ismertetése az adott időszakból.	A médiatörvény és a monopóliumellenes törvények legfontosabb szabályozóeszközeinek (pl. a tökekoncentráció limitálása, kvóták, hírszolgáltatás előírása) ismerete. Az újságíró szabadsága és ennek korlátai; a szerzői jog; az információhoz való jog; a rágalmazással kapcsolatos, a kiskorúak védelmét és a politikai befolyásolástól való védelmet szolgáló főbb szabályozások ismerete.

11. A reprezentáció

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Manipuláció, a valóság sztereotip és torzított megjelenítése a médiában	<p>A reprezentáció fogalmának ismerete, a tapasztalati és a médiavalóság eltéréseinek felismerése és bemutatása a nemi szerepek, a kisebbségek és az etnikumok, az eszmék és politikai formációk médiareprezentációjának jellegzetes példáin keresztül, jellemző sztereotípiák bemutatása bizonyos társadalmi csoportok reprezentációjában.</p> <p>Fontosabb érvek és ellenérvek ismerete és alkalmazása, amelyek a média tömegbefolyásolási, közönségmanipulációs hatását kívánják bizonyítani vagy cáfolni.</p>	<p>Fontosabb érvek és ellenérvek ismerete és alkalmazása, amelyek a média agresszivitáló hatását kívánják bizonyítani vagy cáfolni.</p>

12. Jellegzetes televíziós műsortípusok

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Hírműsorok	<p>A hír és a vélemény fogalmainak ismerete és elkülönítésük adott médiaszövegben.</p> <p>A hírműsorszerkesztés elemi normáinak ismerete és érvényesülésük kritikus megítélése.</p>	<p>A hírműsorok show-szerű átalakulásának értékelése.</p>
Reklám	<p>A reklám mint alkalmazott művészeti forma értelmezése adott médiaszöveg esetében.</p> <p>A reklámok címzettjének/célcsoportjának meghatározása.</p> <p>A reklámozásban alkalmazott néhány gyakori befolyásolási technika felismerése és értékelése.</p>	<p>A reklám szerepe a média-intézményrendszer fenntartásában és befolyásolásában játszott szerepének értékelése.</p>
Folytatásos teleregény (szappanopera)	<p>A szériaelv megjelenési formáinak felismerése és jellemzése.</p> <p>A teleregény szerkezeti sajátosságainak ismerete és bemutatása alkalmas példány.</p>	
Showműsorok		<p>A showműsorok forrásainak és rokon műfajainak ismerete (<i>pl. varieté, cirkusz</i>); a leggyakoribb showműsor-változatok ismerete és jellemzése.</p> <p>A show külsőségeinek, a közönség és a show műsorvezetője (showman) szerepének jellemzése.</p> <p>A valóság és show viszonyának megfigyelése és értelmezése alkalmas példány.</p>

MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET

II. A VIZSGA LEÍRÁSA

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint		
Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
180 perc	Projekt	180 perc	Projekt	20 perc
50 pont	50 pont	60 pont	60 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint		
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja	videolejátszó vagy DVD-lejátszó és tv vagy kivetítő	NINCS	videolejátszó vagy DVD-lejátszó és tv vagy kivetítő	NINCS	NINCS

Nyilvánosságra hozandók

	Középszint		Emelt szint		
	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	NINCS	projektfeladatok	NINCS	projektfeladatok	tételsor
Mikor?	NINCS	Október 15. (November 1.); Április 15. (Május 1.)	NINCS	Október 15.; Április 15.	Jogsabály szerint

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

Középszint				
Gyakorlati vizsga		Írásbeli vizsga		
Projekt		180 perc		
Projekt		Feladatsor		
Médiaszöveg és munkanapló elkészítése („A” feladat)	Esszé elkészítése („B” feladat)	Fogalom- és tárgyismeret	Mozgóképi szövegértés	Média minieszé
25 pont	25 pont	10 pont	25 pont	15 pont
50 pont		50 pont		

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A feladatsor minden esetben tartalmaz egy videokazettára vagy DVD-re rögzített, néhány (kb. 5-15) perc hosszúságú filmrészletet vagy televíziós műsorrészletet. Az írásbeli vizsga során először a feladatlaphoz tartozó film- vagy műsorrészletet kell a vizsgázóknak megtekinteniük, majd a feladatlapon szétosztását követően a vizsgázók három percet kapnak a filmrészlettel kapcsolatos kérdések tanulmányozására. Ezt követően a vizsgázók másodszor is megnézik a részletet, majd megkezdik a munkát.

A részlet megtekintésére még egy alkalommal (a beadást megelőző utolsó fél óra kezdetén) harmadszor is lehetőséget kell biztosítani a vizsgázóknak, amennyiben azt bárki közülük igényli.

Vizsgacsoportonként szükséges eszköz a videolejátszó vagy DVD-lejátszó és tv vagy kivetítő, ezeket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A vizsgázók a feladatlapon levő információkon kívül semmilyen segédeszközt nem használhatnak.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsga feladatlapja három részből áll:

- tartalmaz néhány, elsősorban az ismereteket és a tudást mérő feladatot;
- a mozgóképi szövegértés képességének mérésére tartalmaz egy előzetesen nem látott, a vizsga során megtekintett mozgóképi szöveggel (filmrészlettel, televíziós műsorrészlettel) kapcsolatos kérdéssort, illetve a látott részlethez kapcsolódó részletesebben kifejtendő, elemző jellegű kérdést;
- tartalmazza valamely tömegkommunikációval kapcsolatos probléma felvetését, mellyel kapcsolatban rövid esszéisztikus kifejtést vár el a vizsgázótól.

Az írásbeli vizsgarészhez kapcsolódó nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli vizsga értékelését központi javítási-értékelési útmutató alapján a szaktanár végzi.

A tesztlap feladatsoraiban megjelenő rövid, kifejtést-érvelést igénylő feladatok értékelése során minősíteni kell:

a) a probléma értelmezésének minőségét, a feladat megoldása során alkalmazott ismeretek mértékét, azok érvényességét;

b) a szöveg áttekinthetőségét (logikus szerkezetét) és érveléstechnikáját, annak stiláris színvonalát;

c) az önálló megfigyelések, felvetések előfordulását és minőségét.

A feladatsor első részét képező ismereteket és tudást mérő feladatokra maximálisan 10, a mozgóképi szövegértés mérésére vonatkozó feladatokra hibátlan megoldás esetén maximálisan 25, míg a médiaismerettel kapcsolatos esszé jellegű feladatra további 15 pont szerezhető. A vizsgadolgozat maximális összpontszáma így 50 vizsgapont lehet.

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsga önálló munka keretében kidolgozandó két különböző projektfeladat megoldásából áll. A központilag meghatározott hat vizsgafeladatot a szaktanár további két projektfeladattal egészítheti ki.

Az elkészült projektmunkát a vizsgabizottságot működtető intézményben kell legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig beadni, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

A gyakorlati projektmunka tartalmi és formai jellemzői

A központilag közzétett feladatok közül három minden esetben valamely médiaszöveg és a hozzá tartozó munkanapló elkészítésére vonatkozik („A” feladat), míg a további három feladat esszé típusú („B” feladat). A vizsgázó a projektfeladatok közül egy „A” és egy „B” típusú feladatot köteles választani oly módon, hogy a választott feladatok legalább egyike a központilag közzétett feladatok valamelyike.

A vizsgázó gyakorlati vizsgamunkájának tartalmaznia kell:

a) egy médiaszöveget („A” feladat), amely lehet pl. rövid videofilm vagy műsorelőzetes, riportázs, reklám, portré, hanganyag kazettán, fotósorozat, animációs munka, plakát, képregény, story-board, számítógépes honlap vagy amely egyéb kreatív formában valósulhat meg;

b) egy esszét, minitanulmányt („B” feladat), amely önálló irodalmazás, kutatás, elemzés alapján készül.

Az „A” feladathoz kötelezően mellékelni kell egy maximum 750 szóból álló munkanaplót, vagyis értelmező kommentárt. Ebben röviden ki kell térni a feladatválasztással kapcsolatos vizsgázói motivációkra, a munka tervezése és kivitelezése során felmerült főbb döntési helyzetekre, a feladatmegoldással kapcsolatos személyes élményekre, továbbá a szöveget a vizsgázó önértékelő megjegyzéseivel kell zárni.

Az esszéjellegű feladatok megoldásaként egy maximum 1000-1500 szóból (4-6 oldal) álló szöveget kell elkészíteni. Ha ebben a vizsgázó kritikai, elméleti szöveget interpretál vagy idéz, akkor a tudományos közleményeknél megszokott hivatkozásokat és irodalomjegyzéket is csatolni kell (ezek a megjelölt terjedelmen kívül esnek).

A tavaszi vizsgaidőszakra vonatkozó központi vizsgafeladatok minden év október 15-éig, az őszi vizsgaidőszakra vonatkozók április 15-éig kerülnek nyilvánosságra. A szaktanárok által kiadott feladatokat a tavaszi vizsgaidőszakra vonatkozóan legkésőbb november 1-jéig, az őszi vizsgaidőszakra vonatkozóan május 1-jéig kell az adott intézményben a vizsgázók számára közzétenni.

A gyakorlati projektmunka értékelése

Amennyiben a vizsgázó két azonos típusú feladat megoldását adja be, akkor, a nyilvánosságra hozott feladatok sorrendje szerinti első megoldott feladatát kell értékelni, a másik automatikusan 0 ponttal értékelendő.

A projektmunka értékelése során - a munka jellegét figyelembe véve - a szaktanár feladatonként az alábbi szempontok szerint minősíti a megoldásokat:

A gyakorlati (kreatív) feladatnál értékelni kell

- az elképzelés megtervezettségét, a megvalósítás előkészítettségét és a munka szervezethezességét;
- a munka dokumentáltságának minőségét és az elkészített anyaggal kapcsolatos (ön)reflexió színvonalát;
- a kivitelezés technikai és esztétikai minőségét, ötletességét, személyességét;
- a prezentáció formai színvonalát.

Az esszé típusú feladatnál értékelni kell

a) a probléma értelmezésének minőségét, a feladat megoldása során felhasznált háttéranyagok és ismeretek érvényességét,

b) a szöveg áttekinthetőségét (logikus struktúráját) és érveléstechnikáját, stílári színvonalát,

c) az önálló megfigyelések, felvetések előfordulását és minőségét,

d) a prezentáció formai színvonalát.

A központi javítási-értékelési útmutató alapján a fentiekben írt szempontokat érvényesítve feladatonként összesen 25-25 pont adható. A gyakorlati vizsgafeladatokra a jelölt így maximálisan 50 vizsgapontot szerezhethet.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

Emelt szint							
Gyakorlati vizsga			Írásbeli vizsga			Szóbeli vizsga	
			180 perc			20 perc	
Projekt			Feladatsor			Tételkifejtés	
Média- szöveg és munkanapló elkészítése („A” feladat)	Esszé elkészítése („B” feladat)	„C” feladat elkészítése	Fogalom- és tárgyismeret	Mozgóképi szövegértés	Média miniesszé	Mozgókép altételsor	Média altételsor
20 pont	20 pont	20 pont	15 pont	30 pont	15 pont	15 pont	15 pont
60 pont			60 pont			30 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A feladatsor minden esetben tartalmaz egy videokazettára vagy DVD-re rögzített, néhány (5-15) perc hosszúságú filmrészletet vagy televíziós műsorrészletet. Az írásbeli vizsga során először a feladatlaphoz tartozó film- vagy műsorrészletet kell a vizsgázóknak megtekinteniük, majd a feladatlaponként követően a vizsgázók három

percet kapnak a filmrészlettel kapcsolatos kérdések tanulmányozására. Ezt követően a vizsgázók másodszor is megnézik a részletet, majd megkezdik a munkát.

A részlet megtekintésére még egy alkalommal (a beadást megelőző utolsó fél óra kezdetén) harmadszor is lehetőséget kell biztosítani a vizsgázóknak, amennyiben azt bárki közülük igényli.

Vizsgacsoportonként szükséges eszköz a videolejátszó vagy DVD-lejátszó és tv vagy kivetítő, ezeket a vizsgabizottságot működtető intézmény biztosítja.

A vizsgázók a feladatlapokon levő információkon kívül semmilyen segédeszközt nem használhatnak.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői

Az írásbeli vizsga feladatlapja három részből áll:

- tartalmaz néhány, elsősorban az ismereteket és a tudást mérő feladatot;
- a mozgóképi szövegértés képességének mérésére tartalmaz egy előzetesen nem látott (ismeretlen) mozgóképi szöveggel (filmrészlettel, televíziós műsorrészlettel) kapcsolatos kérdéssort, illetve egy, a látott részlethez kapcsolódó részletesebben kifejtendő, elemző jellegű kérdést;
- tartalmazza valamely tömegkommunikációval kapcsolatos probléma felvetését, mellyel kapcsolatban rövid esszéisztikus kifejtést vár el a vizsgázótól.

Az írásbeli vizsgarészhez kapcsolódó nyilvánosságra hozandó anyag nincs.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

A feladatsorban megjelenő rövid, kifejtést-érvelést igénylő feladatok értékelése során minősíteni kell:

- a) a probléma értelmezésének minőségét, a feladat megoldása során alkalmazott ismeretek mértékét, azok érvényességét;
- b) a szöveg áttekinthetőségét (logikus szerkezetét) és érveléstechnikáját, annak stílári színvonalát;
- c) az önálló megfigyelések, felvetések előfordulását és minőségét.

A feladatlap első részét képező, ismereteket és tudást mérő feladatokra maximálisan 15, a mozgóképi szövegértés mérésére vonatkozó feladatokra hibátlan megoldás esetén maximálisan 30, míg a médiaismerettel kapcsolatos esszé jellegű feladatra további 15 pont szerezhető.

A feladatlap maximális összpontszáma így 60 vizsgapont lehet.

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsga önálló munka keretében kidolgozandó három különböző projektfeladat megoldásából áll. A közzétett hat középszintű vizsgafeladathoz további három emelt szintű projektfeladat társul.

Az elkészült projektmunkát legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig kell beadni, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

A gyakorlati projektmunka tartalmi és formai jellemzői

A központilag közzétett (a középszintű gyakorlati vizsgáéval azonos) feladatok közül három minden esetben valamely médiaszöveg és a hozzá tartozó munkanapló elkészítésére vonatkozik („A” feladat), további három feladat esszé típusú („B” feladat), míg a csak az emelt szintű vizsgára közzétett három feladat („C” feladat) típusa bármelyik lehet.

A vizsgázó a projektfeladatok közül egy „A”, egy „B” és egy „C” típusú feladatot köteles választani.

A vizsgázó gyakorlati vizsgamunkájának tartalmaznia kell:

- a) egy médiaszöveget („A” feladat), amely lehet pl. rövid videofilm, film/előzetes, riportázs, reklám, portré, hanganyag kazettán, fotósorozat, animációs munka, plakát, képregény, story-board, számítógépes honlap stb. vagy amely egyéb kreatív formában valósulhat meg;
- b) egy esszét, minitanulmányt („B” feladat), amely önálló irodalmazás, kutatás, elemzés alapján kerül elkészítésre;
- c) egy további médiaszöveget vagy esszét („C” feladat).

Az „A”-típusú feladatokhoz kötelezően mellékelni kell egy maximum 750 szóból álló munkanaplót, vagyis értelmező kommentárt. Ebben röviden ki kell térni a feladatválasztással kapcsolatos vizsgázói motivációkra, a munka tervezése és kivitelezése során felmerült főbb döntési helyzetekre, a feladatmegoldással kapcsolatos személyes élményekre, továbbá a szöveget a vizsgázó önértékelő megjegyzéseivel kell zárni.

A „B”-típusú (esszé jellegű) feladatok megoldásaként egy maximum 1000-1500 szóból (4-6 oldal) álló szöveget kell elkészíteni. Ha ebben a vizsgázó kritikai, elméleti szöveget interpretál vagy idéz, akkor a tudományos közleményeknél megszokott hivatkozásokat és irodalomjegyzéket is csatolni kell (ezek a megjelölt terjedelmen kívül esnek).

A tavaszi vizsgaidőszakra vonatkozó központi vizsgafeladatok minden év október 15-éig, az őszi vizsgaidőszakra vonatkozók április 15-éig kerülnek nyilvánosságra.

A gyakorlati projektmunka értékelése

Amennyiben a vizsgázó három olyan feladat megoldását adja be értékelésre, melyek egyike sem C-típusú feladat, úgy az összes feladatot 0 ponttal kell értékelni.

Amennyiben a vizsgázó két vagy három azonos típusú feladat megoldását adja be, akkor feladattípusonként a nyilvánosságra hozott feladatok sorrendje szerinti első megoldott feladatát kell értékelni, a többi feladat - az adott feladattípuson belül - automatikusan 0 ponttal értékelendő.

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. A gyakorlati (kreatív) feladatnál értékelni kell

- a) az elképzelés megtervezettségét, a megvalósítás előkészítettségét és a munka szervezethez;
- b) a munka dokumentáltságának minőségét és az elkészített anyaggal kapcsolatos (ön)reflexió színvonalát;
- c) a kivitelezés technikai és esztétikai minőségét, ötletességét, személyességét;
- d) a prezentáció formai színvonalát.

Az esszé típusú feladatnál értékelni kell

a) a probléma értelmezésének minőségét, a feladat megoldása során felhasznált háttéranyagok és ismeretek érvényességét;

- b) a szöveg áttekinthetőségét (logikus struktúráját) és érveléstechnikáját, stílusi színvonalát;
- c) az önálló megfigyelések, felvetések előfordulását és minőségét;
- d) a prezentáció formai színvonalát.

A központi értékelési útmutató alapján a fentiekben írt tartalmi (a, b, c) szempontokat érvényesítve feladatonként maximálisan 18, a prezentáció formai színvonalára pedig további 2, összesen 20 pont adható. A gyakorlati vizsgafeladatokra a vizsgázó így maximálisan 60 vizsgapontot szerezhet.

Szöbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg. Az altételt a vizsgázónak önállóan kell kifejtenie. Közbekezdésként csak akkor lehet, ha teljesen helytelen úton indult el, vagy nyilvánvaló, hogy elakadt. (Ez esetben segítő kérdést lehet feltenni, amennyiben az még a felelési időbe belefér.) Ha az altétel önálló álláspont megfogalmazását igényli, akkor a vizsgázónak az ezzel kapcsolatban felmerülő kérdésekre is válaszolnia kell.

A szóbeli vizsgán a vizsgázónak két altételt kell húznia és kifejtenie.

Az altételsorok legalább 8-8 altételt tartalmaznak.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A két altételsor közül az egyik a mozgóképkultúra, a másik a média világához kapcsolódó ismereteket, értelmezési képességeket ellenőrző altételeket tartalmaz.

Nyilvánosságra hozható a központi tételsor, a jogszabály szerint.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központi értékelési útmutató alapján, a következő szempontok szerint történik:

- a vizsgázó által kifejtettek mennyiben merítik ki tartalmilag az altétel címében megjelölt témát;
- logikusan fölépített-e a vizsgázó előadása, megfelel-e az ilyen típusú szóbeli közléstől elvárható követelményeknek;
- mennyiben önálló a vizsgázó szóbeli teljesítménye (pl. szüksége volt-e segítő kérdésre), mennyire rendszerezett és mély a tudása (pl. hogyan reagált a tantárgyi bizottság által esetlegesen felvetett kérdésekre).

A szóbeli vizsgán a vizsgázó teljesítményét a két altételre adott maximálisan 15-15 ponttal kell értékelni, tehát összesen 30 pont szerezhető.